

SUFIXE ȘI PREFIXE PRODUCTIVE ÎN BANAT, ÎN SECOLUL AL XIX-LEA

Formarea cuvintelor în limba română a fost preocuparea unui număr însemnat de cercetători, cu atât mai mult cu cât reprezintă unul dintre procedeele de îmbogățire a lexicului unei limbi, „un domeniu, prin natura lui, foarte dinamic și, prin aceasta, în permanentă evoluție” [1].

Dacă ținem cont de faptul că la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul celui de-al XIX-lea se desfășoară una dintre cele mai importante etape din istoria limbii române, și anume trecerea de la stadiul vechi la stadiul modern, atunci o scurtă privire asupra situației sale în Banat este binevenită.

Este știut că prefixele limbii române sunt fie vechi (moștenite din latină sau din limba slavă), fie împrumuturi recente, prefixe neologice. Perioada de pătrundere a prefixelor neologice în limba română începe, după cum indică Sergiu Drincu [2], pe la mijlocul secolului al XVIII-lea.

Una dintre lucrările normative apărute în Banat aparține lui Paul Iorgovici : *Observații de limbă rumânească*, Buda, 1799 [3]. Alcătuită din trei părți, ea este importantă mai ales prin faptul că „a formulat necesitatea normării : limba noastră are lipsă de îndreptare și de înmulțire, aceasta se poate face de vom aduce-o numai la regule fixe” [4]. În acest context, la apariția sa, în 1799, „limba română literară era antrenată într-un contradictoriu proces de neologizare și de pierdere a relativei unități la care ajunsese, cu doar câteva decenii în urmă, limba cărților bisericești. Ca atare, (re)stabilirea unor norme unice pentru întregul spațiu cultural românesc și identificarea celor mai potrivite căi de îmbogățire a lexicului erau misiuni care, deși unanim asumate, au primit soluții diferite în operele lingviștilor noștri” [5].

Dacă prima parte are un pronunțat caracter teoretic, cea de-a doua urmărește „producerea de dovezi ale latinității limbii române” [6], derivarea reprezentând calea cea mai potrivită pentru a se asigura progresul limbii. În acest scop, Paul Iorgovici nu s-a limitat doar la abordarea teoretică a problemei derivării, ci a creat el însuși cuvinte folosind acest procedeu (Exemplurile) [7]. Între prefixe, cele mai frecvente se dovedesc a fi **con-** (*consta, conștiinție, convenire, convertire, conversație, constituire, concepere*), **de-** (*deducere, descria, deponere, demitere*), **in-/im-** (*insufla, imperfect, imparțiale*), **per-** (*percepe, persecuție, pervenire, perducere, permitere*), **pro-** (*proclamație, provenire, producere, promitere, proporție*), **re-** (*reduce, raporta, reviziere, revizie, remitere, reprezentare*).

Există o serie de sufixe care se dovedesc a fi mai productive : **-al** (*moral, natural, natal, parțial*), **-ație** (*declarație, derivație, derogatie, explicație, obligație, operație, presentație, recreație, terminație*), **-(an/en)ție** (*alianție, circumstanție, conștiinție, experienție, tendenție, toleranție*), **-ciune** (*accepțiune, construcțiune, invenciune, percepțiune, perfecțiune, traducțiune*), **-ie** (*constituție, evidenție, invidie, nație, noție, providenție, rație, revizie, repartiție, soție*), **-(i)tate** (*autoritate, paritate, parțialitate*,

proprietate, stabilitate, universitate), **-oare** (*ardoare, splendoare*), **-ment** (*document, instrument*).

Reținem și două fapte specific bănățene [8]: prezența prefixelor „aspectuale”, de sursă sârbo-croată (*doplini, zăuita*) și utilizarea deprefixată a unor verbe (*flori „înflori”, frumseța „înfrumuseța”, plini „împlini”, pune „presupune”, semna „însemna”*).

În aceeași sferă a lucrărilor normative includem *Gramatica românească* a lui Constantin Diaconovici Loga [9]. Spre deosebire de termenii propuși de Paul Iorgovici, păstrați cam jumătate dintre ei până astăzi în limba română, terminologia greoaie și oarecum ciudată din manualul lui Loga nu s-a impus. Între prefixe menționăm: **de-** (*deducere „morfologie”, deduse „derivate”*), **în-/îm-** (*împărțitori „numerele fracționare”, împreunătoare „cratimă”, încorda „a se acorda”, înmulțitori „numerele fracționare”, înșoțitoare „elemente corelative”, întorcătoriu „verb la diateza pasivă”*), **ne-** (*nedespărțită „prefix”, nefățești „impersonale”, nehotărâtoriu „infinitiv”, nesevârșit „imperfect”*). Reținem sufixe precum: **-ământ** (*adăugământ „afix, particulă”, crescământ „augmentative”, scăzământ „derivare cu sufixe diminutive”*), **-or/-oare** (*aducătoare „ghilimele”, arătătoare „asterisc”, chemătoare sau minunătoare „semnul exclamării”, cumpănătoare „gradul comparativ”, despreunătoare „conjuncție disjunctivă”, împreunătoare „cratimă”, nesunătoare „consoană”, sunătoare „vocală”*), **-oriu** (*arătătoriu „demonstrativ”, demăndătoriu „imperativ”, împreunătoriu „conjunctiv”, întorcătoriu „verb la diateza reflexivă”, nehotărâtoriu „infinitiv”, pătimitoriu „verb la diateza pasivă”, poftitoriu „optativ”*), **-os** (pl. -oase) (*buzoase, dințoase, gâtoase, limboase, nesoase „sunete labiale, dentale, velare, linguale, nazale”*).

Tot la începutul secolului al XIX-lea Nicolae Stoica de Hațeg a scris lucrarea *Cronica Banatului* [10]. Aceasta a reprezentat materialul de lucru pentru Romulus Todoran, care s-a ocupat de *Particularități dialectale bănățene într-un manuscris de la începutul secolului al XIX-lea* [11], trecând în revistă particularitățile fonetice, gramaticale și lexicale. În ceea ce privește lexicul, acesta abundă de elemente sârbești, maghiare, latine, bulgărești și turcești, dar mai ales de termeni dialectali. Referitor la derivarea cu prefixe semnalăm prezența lui **des-/dez-** (*dezbumbându-și, despecetlui*), **iz-** (*izăflat „inventat, născocit, scornit”*), **în-/îm-** (*îmbumbat „încheiat în nasturi”, înțărucit „a împrejmuia cu un țarc, a îngradi”*), **pro-** (*profăcusăm „făcusem din nou, refăcusem”, neprorupt „neîncetat, neîntrerupt”*), **ză-** [12] (*zăposti „a posti”, zăuita „a uita”*). Cât despre sufixele întâlnite în lucrare, amintim: **-ai** (*măsai „față de masă”*), **-ar/-er** (*umbrar „adăpost de crengi și frunze împotriva arșiței”, trâmbicer*), **-aș** (*birtaș „cel care ține un birt, crâșmar”, brânaș „barnă de legătură în construcții”, cociiș „cel care mână caii la trăsură, vizitiu”, junelaș „tinerel”*), **-ăi** (*pușcăi „a pușca”*), **-ătură** (*mâncătură „eroziune a solului”*), **-eică** (*pruneică „țuică de prune”*), **-ete** (*lătete „laț”, molete „numele unui soi de conifer”*), **-eț** (*croșneț „leagăn adaptat pentru a fi dus în spate”*), **-i** (*berbeci „a bate, a lovi, a izbi”, curmezi „a tăia de-a curmezișul”, fântâni „a izvorî”, gosti „a (se) ospăta”, scrumi „a se face scrum”, țioi „a șuiera, a țiu”, vârzobi „a lovi cu vârzobul”*), **-ice** (*țedulice „bilețel”*), **-ie** (*cășapie „măcelărie”, lotrie „hoție”, morminție „cimitir”*), **-ită** (*protopopiță, capitaniță*), **-os** (*vânturos*).

Presă din Banat, și ne referim aici la publicația *Foaia diecesană* [13], analizată de noi pentru perioada 1886-1918, este și ea bogată în forme derivate cu prefixe și sufixe, care, în marea lor majoritate nu au trecut proba timpului. Astfel, prefixul **ab-** [14] (<lat. **ab** – de, de la) formează câteva cuvinte care pot fi socotite calcări după limba germană sau franceză, dar, în egală măsură, formate pe teritoriul limbii române într-o epocă în care reromanizarea reprezintă un fenomen important pentru limba română, iar prefixarea o „componentă” [15] a acestui proces. Din prima categorie reținem: *ablegat* (trimis al Papei, deputat), *absta* (a (se) abține, a renunța), *abstrage* (a abate, a face abstracție, a distrage de la ceva). În cea de-a doua categorie includem termenul *abzice* (a renunța, a abdica, a anula). Prefixul **ad-, a-** (la, până la, către, pe lângă, alături de) formează și el cele două categorii de cuvinte. În cea dintâi includem: *adfilia* (a(se) afilia, alătura), *admon(i)a* (a pedepsi, stimula, a înștiința, a îndemna, a admonesta), *adnex* (unire, adaos).

În categoria derivatelor pe teren românesc reținem: *admanuare* (mânuire, îndemânare), *adnumăra* (a lua în calcul, a considera, a socoti, a numerota), *adopera* (a se strădui), *a(d)scrie* (a atribui, a pune pe seama), *agrație* (recunoștință).

Prefixul **co- (com-, con-)** este încadrat în categoria prefixelor neologice [16], care au pătruns în limba română prin împrumuturi sau calcări din limbile romanice, pe la mijlocul secolului al XVIII-lea: *colaudare* (lăudare, apreciere), *comproba* (a aproba, a dovedi, a justifica), *concădea* (a cădea în același timp, împreună, a coincide), *concrede* (a încredința ceva cuiva, a însărcina pe cineva cu o misiune, îndatorire), *conscripțiune* (înscrisoare), *consuna* (a corespunde), *conumera* (a încadra), *convolut* (analiză, verificare).

În interiorul limbii române s-au format următoarele cuvinte: *coatingere* (contact), *conchema* (convoca), *concurge* (a colabora, a contribui, a concura), *condurere* (durere, suferință împărtășită), *conscriere* (înscrisoare), *contâmpla* (a realiza, a făuri), *conțelegere* (înțelegere, acord), *conume* (prenume). Prefixul **de- (des-)**: *defige* (fixa, a stabili), *defraudare* (luare prin fraudă a banilor unei instituții publice), *demite* (a destitui, a îndepărta pe cineva dintr-o demnitate, dintr-o funcție, a trimite), *devinge* (a învinge, a supune). Prezintă, în continuare, câteva derivate pe teren românesc: *delătura* (a înlătura), *deobliga* (a stipula, a obliga), *desărcina* (a elibera pe cineva de o îndatorire, de o misiune, de o funcție), *desdaunare* este varianta cuvântului *desdăunare* (despăgubire), *desvalora* (a pierde din valoare), *detrage* (a lua, a scădea, a diminua, a reține, a reține). Prefixul **e- (es-, ex-)** a fost împrumutat din latină, împreună cu derivatele pe care le formează: *enara* (a povesti până la capăt: *esmite* (a trimite pentru verificare sau anchetare, a delega), *esundare* (revărsare, inundare), *execva* (a executa, a egala, a aduce la același nivel, a pune în aceeași categorie), *exhaura* (a istovi, a stoarce, a seca, a epuiza), *exhibit* (dovadă). Prefixul **între-** este un prefix împrumutat din limba franceză în perioada modernă (cu amândouă formele: *entre* și *inter*), și din limba latină, sub influența școlii latiniste [17]. La începutul secolului al XIX-lea derivatele cu **între-** apar sporadic, spre sfârșitul lui sunt mai numeroase, majoritatea însă sunt neologisme împrumutate sau calchiate după limba franceză, mai puțin după latină, italiană sau germană [18]. Treptat, însă, **între-** rămâne un prefix puțin productiv, locul său fiind preluat de **inter-**, un prefix neologic productiv [19]. În **FD** apare alături de forma **între-**, probabil ca un început al schimbării care se prefigura: *întrelăsa*, *întreloca*, *întreveni*, *întrepune*.

Prefixul **ob-** a fost împrumutat din limbile romanice, pătrunzând și în românește, în unele cazuri derivatul fiind luat direct din latină [20]: *obtrude* (a pretinde, a impune cuiva o părere, o idee), *obveni* (a interveni, a se afla). Prefixul **pre-**, la rândul său, a pătruns în românește în derivate preluate direct din limba latină: *prefige* (a fixa, a prestabili), *premite* (a anticipa, a pune înainte, a arăta înainte de altele). Prefixul **re-** se regăsește în formația *remite* (a preda, a respinge, a restitui). Îl întâlnim și în derivatele : *recurge* (a reveni), *retăcea* (a ascunde, a trece sub tăcere, a tăinui). Prefixul **sub-** (**su-**) formează derivatul *subșterne* (a aduce la cunoștință), *sucurs* (ajutor).

Formațiilor prezentate li se pot adăuga alte câteva formate în interiorul limbii române:

1. Cu ajutorul prefixului **în-** (**îm-**): *împăca* (a achita), *îndujmănit* (certat, supărat), *înhăina* (a îmbrăca), *înierba* (a trata o vită cu rădăcină de spânz), *înumăra* (a număra), *însălbăticire* (denaturare), *îtinăciune* (murdărie, mizerie), *învăega* (a supune stofa de lână unui proces de prelucrare),

2. cu ajutorul prefixului **ne-**, folosit oarecum forțat, pentru a da greutate cuvântului pe care vrea să-l nege: *necurățenia*, *nefățărit* (curat, sincer, adevărat), *nefricos* (curajos), *neprietenii* (dușmani). Este prezent și în derivate păstrate până astăzi: *nebăgat* (în seamă), *nemobilat*, *neplăcere*, *nepătruns*, dar și în cuvinte care l-au abandonat pe **ne-** și l-au înlocuit, uneori, cu **în-** (**im-**): *neaccesibil*, *neactivitatea*, *necapacitate*, *neconsecvent*, *necorectități*, *necurabilă*, *neevitabilă*, *neperfectiuni*, *neprudența*, *nesuccesul*.

3. Cu ajutorul prefixului **prea-**, menit a da valoare de superlativ derivatelor sale [22] și care formează, alipit la verbe, substantive și adjective, cuvinte din aceeași categorie gramaticală, al căror sens e intensificat. Cuvintele cu **prea-** au pătruns în limba veche și în special în limba bisericească, în atributele date preoților, pentru ca mai târziu, lor să li se adauge derivatele formate pe teren românesc: *preabun*, *preagrațios*, *preaînaltă*, *preaîndurat*, *prealuminatei* persoane, *prearespectuoasă*, *preasânția* sa, *preatimpuria* moarte, exemple *preatriste*, *preaumilit*, *preaveneratul*, *preavrednicul*.

4. Cu ajutorul prefixului **pro-**, pentru ceea ce avea să devină, în unele cazuri, **pre-**: *prolungirea* (prelungirea), *proședea* (stăpâni, cunoaște), *provedea* (prevedea).

Prezente și în *Foaia diecesană*, derivatele în **-iune** cunosc „o răspândire din cele mai largi. Create, pe cât se pare, de Heliade, formațiile de acest fel aveau calitatea de a evoca mai pregnant formele similare din franceză în (**-ion**) și din italiană (în **-ione**) decât o făceau cele în **-ie**.” [23] Acestea din urmă pătrunseseră în Moldova, sub influență rusă. Reținem, așadar: *comisiune*, *direcțiune*, *educațiune*, *informațiune*, *instrucțiune*, *precauțiune*, *tradițiune*.

Aceleiași influențe romanice (franceze și italiene) i se datorează și prezența derivatelor adverbiale în **-mente** (**-minte**), într-un număr destul de mare: *actualmente*, *corporalminte*, *definitivminte*, *literalmente*, *materialmente*, *moralmente*, *ocasionalmente*, *ulteriormente*.

Adjective formate prin derivare cu ajutorul sufixului vechi **-aver** (**-ever**), care va deveni mai târziu **-abil**, (**-ibil**): *cugetaveră*, *nealinavere*, *neamânaveră*, *neatăcaver*, *necontestaver*, *neevitaveră*, *neiertaver*, *neîncassaveră*, *neomisevere*, *nepenetraver*, *nevindecaver*. De semnalat și prezența formelor: *nepenetrabil* *raționabil* *neevitabilă*.

Alte sufixe: **-al** (*maial, iunial, concursual*), **-aș**, „de origine complexă: parte slav, parte maghiar și poate și autohton” [24]: (*datorăș, larmaș, ziuăș*), **-ărie** (*bărbirărie „frizerie”*), **-ărit** (*pomărit*), **-ătate** (*jelătate*), **-ic** (*studentic*), **-it** (*bășit „minerit”*), *mătăsărit, vierit, pescărit*, **-itate** (*capabilitate*), **-os** (*lăcomos, spicos, colbos*, **-(ă)tor** (*prânzitor, auzitor, vizitător*).

Această scurtă privire asupra derivării cu sufixe și prefixe în secolul al XIX-lea, deopotrivă în lucrări normative, în *Cronica* lui Stoica de Hațeg și în presă, vădește pe de o parte dorința de îmbogățire a lexicului românesc prin acest procedeu, integrându-se astfel în curentul european al reromanizării și relatinizării limbii române. Multe dintre aceste cuvinte au pătruns în limba română din Ardeal prin intermediul limbii germane [21], ceea ce „a fost una din cauzele care au pus o barieră între cărturarii transilvăneni și cei de dincolo de Carpați, unde spiritul public se orienta aproape exclusiv spre cultura neolatină din Franța.”

Pe de altă parte, această tendință permanentă de conectare a limbii române la originea ei latină este unul dintre obiectivele Școlii ardelene, dar și una dintre direcțiile în dezvoltarea limbii române moderne.

Nu în ultimul rând, îmbogățirea lexicului reprezenta înfrumusețarea limbii, iar dorința cărturarilor epocii este evidentă, chiar dacă, așa cum am menționat, multe dintre formele propuse nu au reușit să se statornicească și să se regăsească în dicționarele de ieri și de astăzi. Tocmai de aceea și-ar putea afla loc într-una din edițiile viitoare ale marilor noastre dicționare românești.

NOTE

- [1] Sergiu Drincu, *Derivarea cu prefixe : de la latină la română*, Timișoara, Editura „Amfora”, 1998, p. 7.
- [2] Sergiu Drincu, *Probleme teoretice ale derivării cu prefixe în limba română*, în volumul „Studii de limbă și stil”, Timișoara, Editura Facla, 1973, p. 152.
- [3] Ediție critică, studiu introductiv, tabel cronologic, note și bibliografie de Doina Bogdan-Dascălu și Crișu Dascălu, Timișoara, Editura David Press Print, 2012. (Prima ediție îngrijită, aparținând aceluiași doi cercetători, a apărut în 1979, la Editura Facla din Timișoara.)
- [4] p. 72-73.
- [5] Doina Bogdan-Dascălu și Crișu Dascălu, *Studiu introductiv la Paul Iorgovici, Observații de limbă rumânească*, Buda, 1799, Ediție critică, studiu introductiv, tabel cronologic, note și bibliografie de Doina Bogdan-Dascălu și Crișu Dascălu, Timișoara, Editura David Press Print, 2012, p. 14-15.
- [6] *Ibidem*, p. 12.
- [7] Aproape jumătate dintre derivatele prezentate s-au impus în limba română, cf. *Ibidem*, p. 13.
- [8] *Ibidem*, p. 33.
- [9] Buda, 1822. Text stabilit, prefață, note și glosar de Olimpia Șerban și Eugen Dorcescu, Timișoara, Editura Facla, 1973.
- [10] Studiu și ediție de Damaschin Mioc, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1969.
- [11] Partea I și Partea a II-a, publicate în *Cercetări de lingvistică*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1969, 1970.
- [12] Vezi *supra*.
- [13] Dorina Chiș-Toia, *Limba literară în presa din Banat. Contribuții*, Timișoara, Editura Mirton, 2006.

- [14] uneori are și forma **abs-**.
- [15] Doina David, *Prefixarea, componentă a „reromanizării”*, în vol. *Limbă și cultură*, Timișoara, Editura Facla, 1980, p. 179-198.
- [16] Sergiu Drincu, *Compunerea și prefixarea*, Timișoara, Editura Amphora, 1999, p. 42.
- [17] Elena Carabulea, *Prefixele inter și între*, în Academia Republicii Populare Române, Institutul de lingvistică din București, *Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, Editura Academiei, vol. al III-lea, 1962, p. 28.
- [18] *Ibidem*, p. 29.
- [19] *Ibidem*, p. 30.
- [20] I. Rizescu, *Prefixe noi neproductive și puțin productive*, în Academia Republicii Populare Române, Institutul de lingvistică din București, *Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, Editura Academiei, vol. al III-lea, Editura Academiei RSR, 1962, p. 13.
- [21] S. Pușcariu, *Limba română*, I, București, Editura Minerva, 1976, p. 411 și urm.
- [22] Laura Vasiliu, *Derivarea în Cartea cu învățătură a diaconului Coresi din 1581*, în Academia Republicii Populare Române, Institutul de lingvistică din București, *Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, Editura Academiei; vol. I, 1959, p. 257.
- [23] I. Gheție, *Istoria limbii române literare*, București, ESE, 1978, p. 164.
- [24] Al. Graur, *Tendințele actuale ale limbii române*, București, Editura Științifică, 1968, p. 258.

BIBLIOGRAFIE

- Bogdan-Dascălu, Doina, și Crișu Dascălu, (2012). *Studiu introductiv la Paul Iorgovici, Observații de limbă rumânească*, Buda, 1799, ediție critică, studiu introductiv, tabel cronologic, note și bibliografie de Doina Bogdan-Dascălu și Crișu Dascălu, Timișoara : Editura David Press Print.
- Carabulea, Elena, (1962). *Prefixele inter și între*, în Academia Republicii Populare Române, Institutul de Lingvistică din București, *Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, Editura Academiei, vol. al III-lea.
- Chiș-Toia, Dorina, (2006). *Limba literară în presa din Banat. Contribuții*, Timișoara: Editura Mirton.
- David, Doina, (1980). *Prefixarea, componentă a „reromanizării”*, în vol. *Limbă și cultură*, Timișoara: Editura Facla.
- Diaconovici Loga, Constantin, (1973). *Gramatica românească*, Buda, 1822. Text stabilit, prefață, note și glosar de Olimpia Șerban și Eugen Dorcescu, Timișoara: Editura Facla.
- Drincu, Sergiu, (1973). *Probleme teoretice ale derivării cu prefixe în limba română*, în volumul „Studii de limbă și stil”, Timișoara : Editura Facla.
- Drincu, Sergiu, (1998). *Derivarea cu prefixe: de la latină la română*, Timișoara : Editura „Amfora”.
- Drincu, Sergiu, (1999). *Compunerea și prefixarea*, Timișoara, Editura Amphora.
- Gheție, I., (1978). *Istoria limbii române literare*, București, ESE.
- Graur, Al., (1968). *Tendințele actuale ale limbii române*, București, Editura Științifică.
- Iorgovici, Paul, *Observații de limbă rumânească*, Buda, 1799. Ediție critică, studiu introductiv, tabel cronologic, note și bibliografie de Doina Bogdan-Dascălu și Crișu Dascălu (2012). Timișoara: Editura David Press Print.
- Pușcariu, S., (1976). *Limba română*, I, București: Editura Minerva.
- Rizescu, I.,(1962). *Prefixe noi neproductive și puțin productive*, în Academia Republicii Populare Române, Institutul de lingvistică din București, *Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, Editura Academiei, vol. al III-lea, Editura Academiei RSR.
- Stoica de Hațeg, Nicolae, (1969). *Cronica Banatului*, Studiu și ediție de Damaschin Mioc, București: Editura Academiei Republicii Socialiste România.

- Todoran, Romulus, (1969, 1970). *Particularități dialectale bănățene într-un manuscris de la începutul secolului al XIX-lea*, în *Cercetări de lingvistică*, Editura Academiei Republicii Socialiste România.
- Vasiliu, Laura, *Derivarea în Cartea cu învățătură a diaconului Coresi din 1581*, în *Academia Republicii Populare Române*, Institutul de lingvistică din București, *Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, Editura Academiei, vol. I, 1959; vol. al II-lea, 1960; vol. al III-lea, 1962; vol. al IV-lea, 1967; vol. al V-lea, 1969; vol. al VI-lea, 1972.

SUFFIXES ET PREFIXES PRODUCTIFS EN BANAT, AU XIXE SIÈCLE

Résumé: *Pour la langue littéraire de Banat, le XIXe siècle représente une période de recherche de l'identité nationale, sachant qu'il se trouvait sous la domination de l'Empire Austro-Hongrois. En même temps, on remarque la permanente connexion du roumain à son origine latine, objectif primordial de Școala Ardeleană, mais en même temps une des directions de développement du roumain moderne. Dans la région de Banat il y avait également une tradition concernant les préoccupations linguistiques, dans ce sens on remarque les ouvrages de Paul Iorgovici, Constantin Diaconovici Loga ou Simeon Mangiuca, mais non seulement.*

Dans ce contexte, nous nous proposons de présenter quelques suffixes et préfixes qui ont prouvé leur productivité tout le long du XIXe siècle (présents dans les ouvrages des écrivains ou dans la presse du temps, dans la région de Banat), même si certaines créations ont été éphémères.

Mots clés : *tradition, linguistique, lexicque, suffixes, préfixes.*